

**Protokół z X posiedzenia Komitetu Monitorującego
Program Operacyjny „Rybacko i Morze”
Termin X posiedzenia KM: 26 listopada 2020 r.
Spotkanie on-line za pośrednictwem platformy Cisco Webex**

W X posiedzeniu Komitetu Monitorującego Program Operacyjny „Rybacko i Morze” wzięły udział następujące osoby:

I. Komisja Europejska:

- 1) **Pani Alenka Kampl**, Head of Unit for Structural Support, Atlantic, North Sea, Baltic Sea and Outermost Regions, DG MARE,
- 2) **Pani Maja Kirchner**, Head of Unit for Fisheries Management Atlantic, North Sea and Baltic Sea, p.o Dyrektora for Fisheries Policy in the Atlantic, North Sea, Baltic and Outermost regions, DG MARE,
- 3) **Pani Anna Szczodrowska**, Programme Manager for Poland, DG MARE,
- 4) **Pan Fabio Galetti**, Deputy Head of Unit for Structural Support, Atlantic, North Sea, Baltic Sea and Outermost Regions, DG MARE,

II. Departament Rybołówstwa, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi:

- 5) **Pan Janusz Wrona**, Dyrektor,
- 6) **Pani Marta Rabczyńska – Kapcińska**, z-ca Dyrektora,
- 7) **Pan Tomasz Tereszkiwicz**, z-ca Dyrektora,
- 8) **Pan Jerzy Czyżak**, naczelnik Wydziału Rybacko Śródlądowego,
- 9) **Pan Igor Wawrzyniak**, główny specjalista w Wydziału Rybacko Śródlądowego,
- 10) **Pan Sylwester Włoch**, naczelnik Wydziału Rybołówstwa Morskiego,
- 11) **Pan Szymon Marciniak**, naczelnik Wydziału Prawno - Legislacyjnego,
- 12) **Pan Zbigniew Kollesiński**, główny specjalista w Wydziale Prawno - Legislacyjnym,
- 13) **Pani Edyta Kosobucka - Markiewicz**, naczelnik Wydziału Finansów i Monitorowania,
- 14) **Pani Marta Guściora**, naczelnik Wydziału Kontroli i Nadzoru,
- 15) **Pan Zbigniew Grabowski**, naczelnik Wydziału Centrum Monitorowania Rybołówstwa
- 16) **Pani Marta Szulfer**, naczelnik Wydziału Polityki Strukturalnej i Środowiska Morskiego,
- 17) **Pani Aleksandra Jutkiewicz**, główny specjalista w Wydziale Polityki Strukturalnej i Środowiska Morskiego,
- 18) **Pani Katarzyna Kamińska**, główny specjalista w Wydziale Polityki Strukturalnej i Środowiska Morskiego,
- 19) **Pan Paweł Łazarski**, starszy specjalista w Wydziale Polityki Strukturalnej i Środowiska Morskiego,
- 20) **Pan Roman Pitera**, naczelnik Wydziału Informacji i Promocji,
- 21) **Pani Iwona Perzyna – Wójcik**, naczelnik Wydziału Wdrożeń,
- 22) **Pan Mariusz Kosiński**, starszy specjalista w Wydziale Wdrożeń,
- 23) **Pan Tomasz Owczarek**, główny specjalista w Wydziale Polityki Strukturalnej i Środowiska Morskiego,
- 24) **Pan Piotr Słowik**, naczelnik Wydziału Rynku i Przetwórstwa Rybnego,
- 25) **Pani Justyna Radzewicz**, główny specjalista w Wydziale Rynku i Przetwórstwa Rybnego,
- 26) **Pani Monika Kołodziejczyk**, główny specjalista w Wydziale Rynku i Przetwórstwa Rybnego,

III. Pozostali członkowie i obserwatorzy KM:

- 27) **Pani Monika Niemiec - Butryn**, Dyrektor Departamentu Gospodarki Wodnej i Żeglugi Śródlądowej, Ministerstwo Infrastruktury,
- 28) **Pani Małgorzata Bogucka – Szymalska**, Zastępca Dyrektora Departamentu Gospodarki Wodnej i Żeglugi Śródlądowej, Ministerstwo Infrastruktury,
- 29) **Pani Edyta Żabicka**, Departament Gospodarki Morskiej, Ministerstwo Infrastruktury,

- 30) **Pani Agnieszka Mirowska**, główny Specjalista w Departamencie Wsparcia Rolników, MRiRW,
- 31) **Pan Tomasz Kuśnierek**, p.o. Zastępcy Prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
- 32) **Pan Bartłomiej Kandziak**, Dyrektor Departamentu Wsparcia Rybactwa, ARiMR,
- 33) **Pani Joanna Tańska**, Z - ca dyrektora Departamentu Instytucji Płatniczej, Ministerstwo Finansów,
- 34) **Pani Agnieszka Mazurek**, naczelnik Wydziału Certyfikacji Programów Europejskich, Ministerstwo Finansów,
- 35) **Pan Rafał Gaczyński**, Ministerstwo Klimatu i Środowiska,
- 36) **Kamil Wojnar**, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie,
- 37) **Emil Remisz**, Północnoatlantycka Organizacja Producentów,
- 38) **Pani Dorota Mitros**, Główny Inspektorat Rybołówstwa Morskiego w Słupsku,
- 39) **Pan Tomasz Łuczkiwicz**, Główny Inspektorat Rybołówstwa Morskiego w Słupsku,
- 40) **Pan Ireneusz Wójcik**, MIR – PIB,
- 41) **Pan Andrzej Lirski**, Instytut Rybactwa Śródlądowego,
- 42) **Pan Piotr Margoński**, Dyrektor MIR - PIB
- 43) **Pani Joanna Szlinder – Richert**, Z-ca Dyrektora MIR – PIB,
- 44) **Pan Jan Horbowy**, kierownik Zakładu Zasobów Rybackich, MIR – PIB,
- 45) **Pan Aleksander Nowrot**, Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego,
- 46) **Pan Maciej Karaś**, Zarząd Portu Morskiego w Ustce Sp. z o.o.,
- 47) **Pan Ziemowit Pirtań**, Stowarzyszenie Producentów Ryb Łososiowatych,
- 48) **Pan Marek Trzcieleński**, Prezes Związku Producentów Ryb – Organizacji Producentów,
- 49) **Pan Andrzej Abramczyk**, Związek Producentów Ryb – Organizacja Producentów,
- 50) **Pani Justyna Zajchowska**, WWF Polska,
- 51) **Pan Mirosław Purzycki**, Prezes Okręgu PZW w Toruniu,
- 52) **Pani Anna Pyć**, wiceprezes Stowarzyszeni Producentów Ryb Łososiowatych,
- 53) **Pan Jarosław Zieliński** (wiceprezes Polskiego Stowarzyszenia Przetwórców Ryb),
- 54) **Pan Jacek Wittbrodt**, Prezes Zrzeszenia Rybaków Morskich – Organizacji Producentów,
- 55) **Pan Marcin Jodko**, Prezes Zarządu KIPR Ustka,
- 56) **Pan Bartłomiej Gościński**, Prezes Organizacji Rybaków Łódziowych – Producentów Rybnych,
- 57) **Pan Marek Waniewski**, Organizacja Producentów Ryb Bałtyk,
- 58) **Pan Paweł Kuźmicki**, Prezes Zrzeszenia Rybaków Zalewów Szczecińskiego, Kamieńskiego i Jeziora Dąbie,
- 59) **Pan Marek Szypulski**, Prezes Darłowskiej Grupy Producentów Ryb i Armatorów Łodzi Rybackich,
- 60) **Pani Małgorzata Chinc**, Stowarzyszenie Rybaków Łódziowych Mierzeja,
- 61) **Pani Henryka Palusińska**, Wolińskie Stowarzyszenie Rybaków,
- 62) **Pan Daniel Lessnau**, Północnokaszubska Lokalna Grupa Rybacka,
- 63) **Pan Jakub Roszuk**, LGR Opolszczyzna,
- 64) **Pan Paweł Wielgosz**, Prezes organizacji Polski Karp,
- 65) **Pan Andrzej Dmuchowski**, wiceprezes organizacji Polski Karp,
- 66) **Pan Bogusław Adamów**, dyrektor biura Mieleńskiej Lokalnej Grupy Rybackiej,
- 67) **Pan Andrzej Wiśniewski**, Stowarzyszenie Lokalna Grupa Rybacka Zalew Wiślany,
- 68) **Pan Tomasz Groenwald**, członek zarządu Polskiego Stowarzyszenia Przetwórców Ryb,
- 69) **Pan Jerzy Wysoczański**, Związek Rybaków Polskich w Ustce,
- 70) **Pan Sebastian Sobieraj**, Związek Banków Polskich,
- 71) **Pan Tomasz Grudniewski**, tłumacz,
- 72) **Pani Joanna Warchoł**, tłumacz,
- 73) **Pani Katarzyna Zajac**, tłumacz.

Przebieg X posiedzenia KM:

X posiedzenie Komitetu Monitorującego Program Operacyjny „Rybnactwo i Morze” otworzył, oraz prowadził, z upoważnienia Przewodniczącego KM, Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, **Pan Janusz Wrona**, Dyrektor Departamentu Rybołówstwa.

Pan Dyrektor Janusz Wrona (MRiRW) przywitał wszystkich gości biorących udział w posiedzeniu KM. Następnie poprosił o przegłosowanie agendy X posiedzenia KM (agenda została przyjęta jednogłośnie). Następnie **Pan Dyrektor Janusz Wrona** poprosił **Pana Pawła Łazarskiego (Departament Rybołówstwa)** o przedstawienie informacji na temat przyjęcia protokołu z IX posiedzenia KM oraz uchwał przyjętych przez KM w trybie obiegowym od ostatniego posiedzenia.

Pan Paweł Łazarski (MRiRW) poinformował, iż projekt protokołu z IX posiedzenia KM, które miało miejsce w dniu 16 grudnia 2019 r., został w dniu 17 stycznia br. przekazany drogą elektroniczną do członków KM oraz do przedstawicieli KE biorących udział w posiedzeniu. Do protokołu uwagi zgłosiła Pani Anna Szczodrowska z Komisji Europejskiej, które miały charakter redakcyjny. Protokół został przyjęty i rozesłany do członków KM oraz do przedstawicieli KE w dniu 31.01.2020 r. Ponadto, od ostatniego posiedzenia Komitet Monitorujący przyjął w trybie obiegowym następujące uchwały:

- uchwała Komitetu Monitorującego Program Operacyjny „Rybnactwo i Morze” Nr 1/2020 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie zaopiniowania propozycji zmiany Programu Operacyjnego „Rybnactwo i Morze”,
- uchwała Komitetu Monitorującego Program Operacyjny „Rybnactwo i Morze” Nr 2/2020 z dnia 3 września 2020 r. w sprawie zatwierdzenia Sprawozdania rocznego z realizacji Programu Operacyjnego „Rybnactwo i Morze”.

Następnie **Pan Dyrektor Janusz Wrona** przekazał głos **Pani Alence Kampf (KE)**, która wygłosiła prezentację na temat odnowy i Zielonego Ładu w kontekście przyszłego okresu programowania.

Pani Alenka Kampf na początku swojej prezentacji poinformowała, iż chciałaby przedstawić sytuację za 2020 r. w kontekście odpowiedzi na kryzys i szansę na odbudowę wypracowaną przez KE wspólnie z państwami członkowskimi. **Pani Alenka Kampf** podkreśliła, iż wszystkie kraje członkowskie UE odczuły skutki pandemii. Na poziomie UE udało się odzyskać kontrolę nad sytuacją w ramach 5 priorytetów solidarności UE:

1. Koordynacja zasobów do walki z wirusem,
2. Wyposażenie szpitali w materiały ochronne,
3. Finansowanie badań nad szczepionkami i terapiami,
4. Pomoc ludziom w zachowaniu bezpieczeństwa i odpowiedzialności
5. Oferowanie pomocy krajom sąsiadującym z UE oraz społecznościom

Przedstawicielka KE stwierdziła, iż w obliczu pandemii wsparciem zostali objęci pracownicy i firmy. W tym celu podjęto działania w zakresie dostosowania istniejących funduszy UE do obecnego kryzysu. Ponadto, są prowadzone negocjacje budżetu UE na kolejne 7 lat. Budżet ten został wzbogacony o pakiet dedykowany kryzysowi (pakiet odbudowy). Prowadzony jest również przegląd funduszy UE pod względem dostosowania do bieżącej sytuacji. W odpowiedzi na kryzys gospodarczy spowodowany pandemią, zmienione zostały zasady pomocy publicznej, aby zapewnić płynność małym i średnim przedsiębiorstwom. Powstał Program SURE (Support to mitigate Unemployment Risks in an Emergency), którego budżet wynosi ponad 100 mld Euro. Program ten ma na celu wsparcie osób, które nie mogą pracować w czasie kryzysu. Dodatkowe działania zostały zainicjowane przez Europejski Bank Centralny, który przeznaczył 750 mld w stosunku do wcześniej zaplanowanych 120 mln Euro na działania w związku z pandemią. Budżet został uzgodniony pomiędzy państwami członkowskimi a Parlamentem Europejskim

w dniu 10 listopada 2020 r. Został dokonany przegląd funduszy EFSI pod kątem pomocy finansowej w sytuacji pandemii. Dokonana została zmiana w zakresie EFMR w celu zapewnienia tymczasowej pomocy dla przedsiębiorstw rybackich, a także pomocy na dopłaty do składowania.

Pani Alenka Kampl podkreśliła, iż jednym z priorytetów UE jest zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych. Do 2050r. planuje się, iż gospodarka UE będzie wolna od emisji gazów cieplarnianych. W ubiegłym roku KE przedstawiła założenia nowego Zielonego Ładu, który jest nową strategią wzrostu gospodarczego w Europie. Jest to tym bardziej istotne w związku z trwającą pandemią. Jednym z celów nowego Zielonego Ładu jest zmniejszenie do 2030 r. o 55% emisji gazów cieplarnianych, co spowoduje wzrost PKB oraz zatrudnienia. Został utworzony fundusz sprawiedliwej transformacji, który ma pomóc państwom członkowskim w przechodzeniu na gospodarkę bezemisyjną. **Pani Alenka Kampl** podkreśliła, iż osiągnięcie neutralności klimatycznej wymaga zmobilizowania wszystkich działów gospodarki. Ponadto UE chce wesprzeć przemysł, aby był bardziej innowacyjny. W ramach nowego zielonego ładu wsparciem powinny zostać objęte działania służące wspieraniu innowacji w przemyśle oraz taniemu i zdrowemu transportowi. Oczekiwana jest również dekarbonizacja sektora elektrycznego.

Następnie **Pani Alenka Kampl** odniosła się do „Unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030”. Podkreśliła, iż w obszarze Morza Bałtyckiego bioróżnorodność szybko ulega zmniejszeniu. W ramach strategii, planowane jest ustanowienie w Europie transeuropejskiej sieci obszarów chronionych, która obejmie 30% lądów i 30% mórz. Dodała, iż 10% akwenów objętych ochroną byłoby wyłączonych z gospodarki rybackiej. Chcielibyśmy aby w ramach obszarów morskich, przynajmniej 25 tys. km rzek europejskich zostało przywróconych do stanu swobodnego przepływu. Planuje się również zmniejszenie do 2030 r. o 50% wykorzystania pestycydów. Jest to ważne w kontekście wpływu pestycydów na środowisko morskie. Sytuacja na Morzu Bałtyckim wynika częściowo z oddziaływania pestycydów.

Kolejnym elementem europejskiego zielonego ładu jest *Strategia od pola do stołu*, która będzie miała wpływ na rybołówstwo i akwakulturę. Celem strategii jest bardziej sprawiedliwy i przyjazny środowisku system produkcji żywności w UE. Taki system przyczyni się do zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego. Strategia ta ma na celu m. in. ograniczenie sprzedaży i wykorzystania substancji przeciwdrobnoustrojowych, używanych m. in. w produkcji w sektorze akwakultury.

Europejski Funduszu Morski i Rybacki – Nowa perspektywa finansowa

Odnosząc się do Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego w kontekście przyszłej perspektywy finansowej, **Pani Alenka Kampl** poinformowała, iż nowy EFMR powinien przyczyniać się do zmniejszenia wpływu rybołówstwa na ekosystemy. Ponadto, fundusz powinien przyczyniać się do stworzenia warunków dla bezpieczeństwa ekonomicznego w kontekście funkcjonowania wszystkich sektorów rybołówstwa. Środki z nowego EFMR powinny poprawić kontrolę i egzekwowanie. Szczegółowe dane będą zbierane w celu wsparcia trafnych decyzji dotyczących zarządzania rybołówstwem. Fundusz będzie promował zrównoważoną, przyjazną środowisku oraz dochodową akwakulturę. Ponadto, nowy EFMR ma na celu umożliwienie lepszego dostosowania sektora rybackiego do zmian klimatycznych. Powinien też przyczyniać się do poprawy obrotu produktami rybołówstwa i akwakultury oraz wspierać zrównoważoną gospodarkę morską na terenach przybrzeżnych.

Pani Alenka Kampl podkreśliła, iż należy dążyć do dywersyfikacji źródeł dochodów na obszarach zależnych od rybactwa oraz dywersyfikacji działalności rybackiej. Gospodarka rybacka powinna być jak najbardziej zrównoważona. W tym kontekście nowy EFMR powinien przyczyniać się do poprawy wiedzy naukowej w zakresie systemów morskich i bioróżnorodności, upowszechniania innowacyjnych rozwiązań, inwestowania w narzędzia połowowe o niskim wpływie na środowisko. Nowy EFMR powinien również przyczynić się do odpowiedniego gospodarowania chronionymi obszarami morskimi.

Transformacja cyfrowa w kontekście nowego EFMR

Pani Alenka Kampl podkreśliła, iż w sektorze rybackim powinny być stosowane rozwiązania mające na celu szersze wykorzystanie rozwiązań cyfrowych. Pozwoliłoby to zwiększyć konkurencyjność sektora. W tym celu nowy EFMR powinien wspierać upowszechnianie działań innowacyjnych, które powinny być dobrem publicznym. Powinien też wspierać poprawę umiejętności cyfrowych wśród pracowników sektora rybackiego. Wykorzystanie technologii cyfrowych powinno mieć również miejsce w ramach łańcucha dostaw produktów rybołówstwa i akwakultury co przyczyni się do zwiększenia zaufania u konsumentów tych produktów. Cyfrowe technologie powinny też pomóc przy monitorowaniu rybołówstwa. Przedstawicielka KE stwierdziła, iż koniecznym jest aby publiczne pieniądze generowały korzyści zbiorowe.

Instrumenty finansowe oraz zmniejszenie obciążeń administracyjnych w ramach nowego EFMR

Pani Alenka Kampl podkreśliła, iż nowy EFMR powinien promować instrumenty finansowe w celu wzmacniania prywatnych inwestycji. Ponadto, płatności dla beneficjentów powinny być uzależnione od wyników i rezultatów.

Analiza sytuacji w basenach morskich – przygotowanie nowego EFMR

Pani Alenka Kampl podkreśliła, iż aby odpowiednio programować działania w ramach nowego EFMR, KE przygotowała analizę sytuacji w basenach morskich. Obejmuje ona wspólne wyzwania dla WPRyb w całej UE w poszczególnych basenach morskich. W ramach tej analizy został opracowany zestaw narzędzi – działań wspierających EFMR. Przygotowujący programy operacyjne w ramach EFMR powinni zapoznać się z tą analizą, aby programy te przyczyniały się do realizacji tych celów.

Pan Dyrektor Janusz Wrona (MRiRW) podziękował za wygłoszoną prezentację i poprosił **Panią Katarzynę Kamińską (Wydział Polityki Strukturalnej i Środowiska Morskiego, Departament Rybołówstwa)** o prezentację dotyczącą pingerów i rekomendacji BALTFISH w tym zakresie.

Dyskusja na temat sytuacji na Morzu Bałtyckim

Pan Marcin Jodko (KUPR Ustka) poinformował, iż w kontekście prezentacji dotyczącej pingerów, KIPR Ustka zgłasza zastrzeżenia do systematyki prowadzonych badań akustycznych.

Pan Bartłomiej Gościniak (ORŁ – PR) podkreślił, iż Organizacja Rybaków Łódziowych - Producentów Rybnych skupia w połowie jednostki tradycyjne do 12 m. Jednostki te posiadają w ramach WPRyb specjalny status. Są dziedzictwem kulturowym i są też chronione. W obecnej sytuacji, na Bałtyku wschodnim nie jest możliwe prowadzenie ukierunkowanych połowów. Dodał, iż w przyszłym roku będzie przyznana bardzo niska kwota połowowa. Ponadto, powstają ograniczenia w związku z prowadzeniem rybołówstwa. Kolejnym problemem jest zamykanie stref połowowych dla jednostek rybackich połowiąjących narzędziami stawnymi. Są to jednostki w 99% do 12 metrów długości. Nie jest możliwe, aby rybak, który poławia w określonych strefach w pobliżu swojego portu, przemieścił się na inne łowisko. Stwierdził, że zamykanie obszarów połowowych to bardzo zły pomysł, który doprowadzi do upadku tradycyjnego rybołówstwa. Podkreślił, że rybołówstwo małoskalowe ma małe oddziaływanie na środowisko. **Pan Bartłomiej Gościniak** podniósł problem ze zbytym ryb w związku z pandemią, w szczególności filetów z ryb płaskich oraz bardzo niską kwotą połowową na dorsza. Ponadto, pojawił się problem z przeniesieniem kosztu zakupu pingerów na rybaków.

Jerzy Wysoczański (ZRP w Ustce) wyraził poparcie dla stanowiska przedmówcy, Pana Bartłomieja Gościniaka. Dodał, iż nieprawdą jest to, że morświny łapią się w sieci stawne, które służą do połowów łososia. Podkreślił, iż nie spotkał się w środowisku rybackim z sytuacją połowu morświna. Zdaniem **Pana Jerzego Wysoczańskiego**, KE i ICES powinny się zająć innymi sprawami, a nie kwestią morświna. Podniósł, iż problemem rybaków jest foka oraz propozycja wyłączenia obszarów z możliwości prowadzenia połowów. Uderzy to w rybaków prowadzących rybołówstwo przybrzeżne.

Pan Jacek Wittbrodt (ZRM – OP) podkreślił, iż sytuacja sektora rybołówstwa przybrzeżnego (do 12 m.) jest diametralnie różna od jednostek należących do innych segmentów. Dodał, iż w zasadzie nie ma zasobów w strefie przybrzeżnej. Ponadto, występuje problem ze sprzedażą połowów. Podkreślił, iż należy wskazać KE, iż część środków w ramach nowego EFMR powinna być skierowana dla rybołówstwa przybrzeżnego. Odnosząc się do kwestii przyłowu morświna, **Pan Jacek Wittbrodt** stwierdził, iż od lat nie słyszał od rybaków o przypadkowo złowionym morświnie. Używanie pingerów może być sensowne, ale należy zadać sobie pytanie o liczebność morświnów w Morzu Bałtyckim. Jeżeli nie odnotowuje się obecności morświna w Morzu Bałtyckim, rybacy nie powinni być zmuszani do zaopatrywania się w środki odstraszające morświny.

Pan Marek Waniewski (OPR Bałtyk) zadał pytanie odnośnie podstawy oszacowania kwoty połowowej dorsza do przyłowu. Dodał, iż OPR Bałtyk nie otrzymał odpowiedzi w tym zakresie od ICES. Podkreślił, iż kwoty te są za niskie. Zadał pytanie o fundusze na działania mające na celu obniżenie emisji spalin przez jednostki rybackie, co jest bardzo kosztowne. Dodał, iż kwoty połowowe są od lat obniżane. Podniósł również temat zagospodarowania przestrzennego na Morzu Bałtyckim w kontekście stawiania farm wiatrowych, które zabierają strefy połowowe rybakom.

Pani Justyna Zajchowska (WWF Polska) podniosła, iż populacja morświna w Bałtyku jest krytycznie zagrożona wyginięciem i aktualnie liczy poniżej 500 osobników. Wyraziła obawę odnośnie rekomendacji wspólnej Baltfish w zakresie ochrony morświna przed przyłowem. Powołała się na doradztwo ICES, które stanowi, iż szereg proponowanych przez ICES rekomendacji należy traktować jako pakiet zbiorczy rekomendacji, po to aby obostrzenia te przełożyły się na ochronę morświna przed przyłowem. Przyłów nawet 1 osobnika rocznie zagraża przetrwaniu populacji morświna. Rekomendacja Baltfish nie wdraża rekomendacji proponowanych przez ICES. Wspólna rekomendacja Baltfish powinna być jak najambitniejsza.

Pani Henryka Palusińska (WSR) wyraziła poparcie dla głosów przedmówców. Podkreśliła, iż dodatkowe ograniczenia w związku z ochroną morświna nie znajdują uzasadnienia w żadnych dokumentach naukowych. Zadała pytanie na temat okresu przeprowadzenia badań, z których wynika, iż populacja morświna w Morzu Bałtyckim wynosi 500 osobników. Należy się zastanowić, czy ochrona morświna jest na tyle cenna aby poświęcać jej kondycję i warunki do życia rybaków i ich rodzin. Trzeba zastanowić się co zrobić aby możliwa była ochrona morświna oraz jednocześnie prowadzenie działalności przez rybaków. Dodała, iż w zastraszającym tempie ograniczane są akweny rybackie przez różne inwestycje.

Pani Justyna Zajchowska (WWF Polska) poinformowała, iż dane dotyczące populacji morświna w Bałtyku pochodzą z Projektu Sambah – przegląd badań z lat 2000 do 2013 r.

Pan Jerzy Wysoczański (ZRP w Ustce) stwierdził, iż należy przekazać KE, że rybołówstwo przybrzeżne przeżywa aktualnie ciężki okres ze względu na nałożone nań ograniczenia.

Pani Maja Kirchner (KE):

Wspólna rekomendacja Baltfish ws. ochrony morświna na Morzu Bałtyckim

Odnosząc się do wspólnej rekomendacji Baltfish w zakresie ochrony morświna poinformowała, iż 26 maja 2020 r. Baltfish otrzymał od ICES informacje, iż populacja morświna w Morzu Bałtyckim wynosi około 450 osobników. Podkreśliła, iż sytuacja jest dramatyczna i nie można dopuścić do zabicia nawet 1 sztuki morświna. Postępujemy zgodnie z zaleceniami, które zostały przekazane przez ICES. Brak sytuacji, kiedy morświn jest zauważany oznacza, że populacja jest bardzo mała. Należy zatem stosować środki zapobiegające przyłowowi tego gatunku. Przedstawicielka KE zadała rybakom pytanie dotyczące alternatywnych propozycji, zamiast zamykania akwenów w celu zapobiegania przyłowowi morświna.

Zmniejszenie kwoty połowowej dla dorsza wschodniobałtyckiego

Odnosząc się do zmniejszenia kwoty połowowej dorsza wschodniobałtyckiego, **Pani Maja Kirchner (KE)** przekazała, iż KE musiała podjąć środki zaradcze wobec załamującej się populacji tego gatunku. Dodała, iż trzy razy więcej dorszy ginie ze względów środowiskowych, niż z powodu działania rybaków. Zauważyła, iż Pan Virginijus Sinkevičius, unijny komisarz ds. środowiska, oceanów i rybołówstwa, zorganizował międzynarodową konferencję dotyczącą stanu środowiska Morza Bałtyckiego, w której uczestniczyli ministrowie ds. środowiska i rybołówstwa państw członkowskich. Dodała, iż UE podjęła decyzję aby w ramach obecnego EFMR stworzyć mechanizm wsparcia dla rybaków opuszczających sektor rybołówstwa. Należy poczekać kilka lat aż sytuacja z populacją dorsza będzie przywrócona do równowagi. Odnosząc się do redukcji kwoty połowowej dorsza wschodniobałtyckiego, przedstawicielka KE poinformowała, iż kwota przewidziana na rok 2021 r. nie jest niższa niż kwota złowiona w roku 2020 r. Nie powinno być zatem problemów wynikających ze zbyt niskiej kwoty. Jeżeli chodzi o problemy rybaków połowujących ryby płaskie, zasugerowała przedstawicielom sektora rybackiego o zwrócenie się do Baltfishu celem wypracowania nowych metod połowowych, które będą zapobiegały przyłowowi gatunków objętych ochroną.

Kwestia stosowania pingerów oraz regulacji populacji fok w Morzu Bałtyckim

Odnosząc się do kwestii stosowania pingerów, **Pani Maja Kirchner** poinformowała, iż obecne przepisy UE nie wymagają ich stosowania. Dlatego też, aktualnie możliwe jest wykorzystanie pomocy finansowej w ramach EFMR, celem ich zakupu. W momencie wprowadzenia przepisów nakazujących obowiązkowe stosowanie pingerów, nie będzie już możliwe korzystanie ze środków EFMR na zakup tych urządzeń. Dodała, iż niektóre z pingerów, jak zauważono, odstraszały również foki. Nota bene: Komisja Europejska wyjaśniła po spotkaniu iż zakup pingerów będzie kwalifikowalny w ramach wsparcia EFMR także wtedy gdy przepisy EU będą wymagały ich stosowania. **Pani Maja Kirchner** poinformowała, iż przepisy UE umożliwiają państwu członkowskiemu samodzielne zarządzanie populacją fok, jeżeli jest ona za duża, w związku z czym PL mogłaby wprowadzić taki mechanizm.

Pani naczelnik Maja Kirchner zadała przedstawicielom sektora rybackiego pytanie odnośnie środków, innych niż zamykanie akwenów, które mogłyby zapobiec przyłowowi gatunków chronionych. Zapytała również o gatunki ryb jakie rybacy zamierzają łowić w 2021 r. poza kwotami połowowymi. KE chciałaby wiedzieć jak sektor będzie funkcjonował w przyszłym roku biorąc pod uwagę zmniejszenie kwot połowowych.

Pan Jerzy Wysoczański (ZRP w Ustce) stwierdził, iż potrzebna jest rozmowa na temat faktycznej ochrony zasobów w Morzu Bałtyckim. Polscy rybacy od 10 lat domagają się od KE

zrobienia badań na temat sieci ciągnionych, o trałowym systemie poławiania. Dziewięć lat temu została wprowadzona sieć – Bakoma 120, która wyrządziła w Bałtyku największe spustoszenie jeżeli chodzi o poławianie narybku. Sieć ta powinna być wycofana z połowów na Bałtyku. Co ma zrobić jednostka rybacka do 12m, która może poławiać wyłącznie ryby płaskie, a nie ma przydzielonego innego gatunku ryb. Musi nastąpić kasacja co najmniej 50% jednostek, jednak w jaki sposób może być ona przeprowadzona w sytuacji wymogu 120 dni połowowych.

Pan Bartłomiej Gościniak (ORŁ – PR) poinformował, iż trzykrotnie w ostatnich 30 latach ORŁ - PR borykała się z problemem niedoboru dorsza. Ograniczenie połowu dorsza nie jest rozwiązaniem problemu. Dorsza należy chronić. Jednym z rozwiązań jest wprowadzenie okresów ochronnych, czyli wyłączenie ukierunkowanych połowów dorsza w okresie jego tarła. Dodał, iż w ostatnich latach zmieniają się miejsca tarła dorsza. Zmienił się też cykl migracji dorsza, ze względu na zmiany warunków hydrologicznych w Morzu Bałtyckim. Ochrona dorsza wymaga współpracy rybaków z nauką. Aby z badań naukowych wpływały prawidłowe wnioski, powinna być przyjęta odpowiednia metodologia. W tym celu powinny być prowadzone rozmowy z rybakami, którzy posiadają wiedzę na temat zmieniających się obyczajów dorsza. Zauważono zostało, iż jednostki naukowe prowadzą badania tam, gdzie w danej porze dorsz nie występuje. Zauważyliśmy, że od 2012 r. dorsz przestał trzeć się na głębi bornholmskiej. Trze się teraz w miejscach płytszych. Ważne jest to, żeby mieć wzajemne zaufanie do siebie. KE bezpośrednio w badaniach nad dorszem powinna zaangażować środowisko rybackie.

Pan Bartłomiej Gościniak dodał, iż złomowanie nie jest rozwiązaniem problemu załamującej się populacji dorsza, a środowisko rybackie oczekuje innych propozycji w tym zakresie. W 2004 r., kiedy PL weszła do UE, flota rybacka wynosiła blisko 1400 jednostek dorszowych. Obecnie tych jednostek jest 400. Dodał, iż przyłowy dorsza przy połowach innych ryb są nieuniknione. Selektywne narzędzia połowowe używane przy połowach flądry nie powodują, że uniknie się połowu dorsza. W celu opłacalności ekonomicznej połowu flądry, musi nastąpić przyłów dorsza. Kwota w zakresie przyłowu dorsza powinna wynosić co najmniej 1000 ton. Należy zastanowić się jak państwa członkowskie raportują przyłowy dorsza o określonych porach. Aby to było miarodajne, należy wziąć pod uwagę sytuację pandemiczną, ze względu na którą część floty odnotowało zmniejszoną liczbę dni połowowych. Jeżeli jedynym rozwiązaniem problemu z wschodniobałtyckim stadem dorsza jest złomowanie, to nie można wprowadzać ograniczenia, aby złomowana jednostka miała wpływanych 180 dni połowowych w ostatnich dwóch latach kalendarzowych. Pan Bartosz Gościniak zwrócił również uwagę na problem z rynkiem zbytu dla ryb płaskich oraz wyraził chęć zaangażowania, w zakresie pomocy dla sektora, nauki celem wypracowania rozwiązań służących rozwiązaniu problemu populacji dorsza wschodniobałtyckiego.

Pani Maja Kirchner (KE) pozytywnie odniosła się do zaproponowanego przez Pana Bartosza Gościniaka rozwiązania w zakresie ochrony dorsza w okresie tarła. Dodała, iż zasady ochrony dorsza w okresie tarła obowiązują już od 3 lat. Wydłużony został okres ochronny o dodatkowy miesiąc, aby ustabilizowała się wielkość populacji. Ta sama zasada dotyczy dorsza zachodniobałtyckiego. W przeciwnym razie nie byłoby szansy na odbudowę populacji. Odnośnie współpracy pomiędzy sektorem rybackim i naukowym, **Pani Maja Kirchner (KE)** zachęciła do kontaktu z MIR – PIB, który prowadzi badania na Morzu Bałtyckim. Wyniki tych badań są kierowane do ICES, który formułuje rekomendację dla Baltfish i KE. Przedstawicielka KE zwróciła się z prośbą o ustalenie odpowiedniego czasu i obszaru dla zamknięć w celu ochrony populacji dorsza. Dodała, iż ICES zalecał całkowity zakaz połowów nawet 1 tony dorsza (przyłów). Sytuacja nie polepszy się przez co najmniej następne 5 lat. Są środki na złomowanie, które powinny zostać wykorzystane.

Pani Marta Szulfer, naczelnik Wydziału Polityki Strukturalnej i Środowiska Morskiego (MRiRW) przedstawiła prezentację na temat stanu prac nad przygotowaniem nowego programu operacyjnego dla sektora rybackiego na lata 2021 – 2027.

W następnej kolejności, prezentację wygłosił **Pan Bartłomiej Kandziak, Dyrektor Departamentu Wsparcia Rybactwa ARiMR**, która dotyczyła aktualnego stanu realizacji Programu Operacyjnego „Rybnactwo i Morze”.

Jako ostatni, prezentację wygłosił **Pan Roman Pitera, naczelnik Wydziału Działań Promocyjnych PO RYBY 2014 – 2020 w Departamencie Rybołówstwa MRiRW**. Prezentacja dotyczyła działań informacyjno-promocyjnych, realizowanych w ramach Programu Operacyjnego „Rybnactwo i Morze”.

Pan Dyrektor Janusz Wrona (MRiRW) wyjaśnił Panu Jerzemu Wysoczańskiemu, iż na ostatniej Radzie ds. Rolnictwa i Rybołówstwa ustalone zostało, iż będzie możliwe udzielanie pomocy w ramach złomowania ze środków EFMR. Aktualnie czekamy na możliwość rozpoczęcia prac, celem przyznania tej pomocy. Departament Rybołówstwa musi rozpatrzyć, jaką kwotę będzie można przeznaczyć na złomowanie. Szczegóły w tym zakresie zostaną przekazane środowisku rybackiemu.

Pani Alenka Kampl (KE) pogratulowała Instytucji Zarządzającej, Instytucji Pośredniczącej oraz wszystkim interesariuszom PO RYBY 2014 – 2020 efektywnego wdrażania programu operacyjnego w związku z realizacją zasady n+3. Ze względu na to, że dostępna jest cała część 1/3 budżetu EFMR, Komisja poprosiła interesariuszy o terminowe składanie płatności a IZ o terminowe przedkładanie płatności do Komisji w celu certyfikacji. Zmiana powinna być opublikowana na początku grudnia 2020 r. PL ze swojej strony musi przedstawić odpowiednią zmianę w Programie Operacyjnym. Wówczas będzie można uruchomić złomowanie.

Pan Paweł Kuźmicki (Prezes Zrzeszenia Rybaków Zalewów Szczecińskiego, Kamieńskiego i Jeziora Dąbie) odniósł się do kwestii zamykania akwenów połowowych dla rybaków w związku z wprowadzaniem obszarów chronionych. Zauważył, iż sektor rybołówstwa przybrzeżnego będzie musiał dostosować się do zmniejszonych akwenów połowowych. Może to jednak ograniczyć opłacalność wykonywania rybołówstwa. Czy w związku z tym na przyszły okres programowania przewidziane zostały odpowiednie subwencje.

Pani Alenka Kampl (KE) podkreśliła, iż w propozycji nowego EFMR uwzględnione zostało wsparcie w zakresie tymczasowego i trwałego zawieszenia działalności połowowej. Wsparcie to będzie zależało od kształtu polskiego programu operacyjnego. Program operacyjny na nową perspektywę finansową pozostawia dużą elastyczność państwom członkowskim w zakresie wydatkowania środków, o ile jednak będą realizowane cele funduszu.

Pani naczelnik Marta Szulfer (MRiRW) skierowała do **Pani naczelnik Alenki Kampl (KE)** zapytanie w odniesieniu do pojawiającego się w kontekście nowego EFMR sformułowania, tj. „finansowania niezwiązanego z kosztami”. Poprosiła o wyjaśnienie co kryje się pod tym sformułowaniem.

Pani Alenka Kampl (KE) odpowiedziała, iż aktualny projekt rozporządzenia UE ws. nowego EFMR nie jest jeszcze ostateczny. 3 grudnia 2020 r., podczas trilogów będzie mieć miejsce dyskusja, podczas której zapadnie decyzja, czy zapis dotyczący „finansowania niezwiązanego z kosztami” będzie utrzymany. Wyjaśniła, iż zapis ten oznacza, że państwa członkowskie będą mogły zobowiązać się do redukcji zdolności połowowej, mocy silników. Dowód złomowania będzie przedstawiony do Komisji Europejskiej i na tej podstawie będą przyznawane płatności. Jeżeli przepis ten pozostanie, to będzie on przedmiotem wytycznych KE dla państw członkowskich.

Pan Jacek Wittbrodt (ZRM – OP) poinformował, iż dla kilku organizacji rybackich nie starczyło środków finansowych w kontekście działania dotyczącego przyłowu ptaków i ssaków chronionych. Zostało w tej sprawie skierowane pismo do Komisji Europejskiej o zmianę PO RYBY 2014 - 2020. Czy coś wiadomo w tej sprawie.

Pan Dyrektor Janusz Wrona (MRiRW) poinformował, iż IZ czeka na zgodę KE w sprawie zmiany PO RYBY 2014 – 2020.

Pan Bartłomiej Gościński (ORŁ – OP) zadał pytanie odnośnie złomowania, czy KE rozważa wprowadzenie zmian w kryteriach dostępu do tego działania dla jednostek, które nie mają wpływanej odpowiedniej liczby dni połowowych w ostatnich dwóch latach kalendarzowych. Ponadto, zadał pytanie, czy KE rozważa wydłużenie możliwości korzystania z pomocy na składowanie. Obecne rozporządzenie przewiduje, iż działanie to będzie obowiązywać tylko do końca 2020 r. **Pan Bartłomiej Gościński** zapytał się również **Pana Dyrektora Janusza Wronę**, czy IZ bierze pod uwagę zmianę stawek w zakresie złomowania (przepisy krajowe) ze względu na spadek siły nabywczej pieniądza.

Pani Henryka Palusińska (WSR) zadała pytanie, czy przewidziany został termin kiedy będą mogły rozpocząć prace zespoły w związku z przygotowaniem nowego okresu programowania. Zawniosowała również o zorganizowanie konferencji z udziałem sektora rybackiego oraz Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Pani Alenka Kampl (KE) poinformowała, iż w przypadku złomowania wymogi pozostają takie same. Kryterium 180 dni połowowych w ostatnich 2 latach kalendarzowych jest obowiązujące. Jeżeli chodzi o dopłaty do składowania, to działanie to będzie dostępne do końca 2020 r. jako środek wsparcia w ramach pomocy Covidowej. Nie planuje się jego przedłużenia.

Pan Dyrektor Janusz Wrona (MRiRW) poinformował, iż przepisy w zakresie pomocy finansowej dotyczące złomowania muszą być na nowo przygotowane. Wówczas też zapadnie decyzja odnośnie kwoty finansowej przeznaczonej na finansowanie tego działania. Odnośnie spotkania Pana Ministra z sektorem rybackim, **Pan Dyrektor Janusz Wrona (MRiRW)** poinformował, że Pan Minister zna sektor rybacki i wie o potrzebie takiego spotkania. Zespoły w sprawie przygotowania nowego programu operacyjnego zostaną powołane, kiedy prace nad programem przybiorą konkretny kształt.

Pan Jerzy Wysoczański (ZRP w Ustce) zasugerował, iż należy uporządkować sytuację w związku ze zjawiskiem klonowania jednostek rybackich w kontekście złomowania.

Pan Dyrektor Janusz Wrona (MRiRW) zamknął X posiedzenie KM PO RYBY 2014 – 2020 i podziękował wszystkim uczestnikom za aktywny udział w spotkaniu.

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Janusz Wrona
Dyrektor

.....
Departamentu Rybołówstwa

**Z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Monitorującego
Program Operacyjny „Rybacktwo i Morze”**

Pan Janusz Wrona, Dyrektor Departamentu Rybołówstwa